

Tausta

THL tutkijoiden 11/2024 julkaiseman tutkimuksen perusteella ikääntyneiden kuntouttavaa päivätoimintaa tulisi lisätä nykyisestä. Päivätoiminta kuuluu sosiaalihuoltolain 19 §:ssä (1301/2014) mainittuihin tukipalveluihin, ja voi olla edeltävä, rinnakkainen ja täydentävä palvelu muille sosiaalipalveluille kuten kotihoidolle ja omaishoidolle. Koko maassa kuntouttavaa päivätoimintaa järjestetään kaikilla hyvinvointialueilla yhtä lukuun ottamatta. THL:n tutkimuksessa todettiin, että 19 hyvinvointialuetta on määritellyt kuntouttavan päivätoiminnan sosiaalihuoltolain 19 § mukaiseksi tukipalveluksi. Pirkanmaan osalta toimintaa on 23 yksikössä ja oman tuotannon asiakkaita 2024 oli 757. Ostopalvelun osalta tietoa tutkimuksen raportissa ei ole käytettävissä.

Vanhusneuvoston näkemyksiä

Kangasalan vanhusneuvoston näkemyksenä on, että nykyinen toimintakonsepti on hyvä, josta voi rakentaa erilaisia toimintatapoja kaupungin osien, niissä olevien ikäihmisten määrän ja tarpeiden mukaiseksi.

Toiminta voisi olla ns. hybridimallista, jolloin toimintaan oikeutettu asiakas voisi itse valita toimintaan osallistumisen oman kunnan ja toimintakyvyn perusteella joko läsnä olevana ja/tai etäyhteyksin osallistuvana. Päivätoimintaa voisi järjestää liikkuvana, kuten lähitoritoiminta joko kokopäiväisenä tai osapäiväisenä.

Pirhan yhteistyökumppaneina olisivat kunta, seurakunta ja järjestöt sekä paikallisesti toimivat oppilaitokset.

Pirhan päivätoiminnan omistamalle palvelulle luotaisiin selkeät ylätason suunnitelmat, rakenteet, määritelmät, vastuut, resurssit, raportointi ja arviointi yhteistyökumppaneiden kanssa. Operatiivisesta toiminnasta vastaisi kaupungissa oleva lähitori kumppaneiden kanssa, jolloin toiminta olisi dynaamista ja helposti muunneltavissa.

Pirhan asettaman työryhmän yhtenä tehtävänä on tehdä nykytilan kartoitus, josta tulemme saamaan tietoa jonotusajoista, toimintatavoista (ruokailu, muut palvelut) ja kuljetuspalvelusta, joka on suurin haaste laajoissa kunnissa pitkien etäisyyksien vuoksi. Miljoona euroa jaettuna kuntien lkm. mukaan, tarkoittaa 50 000 € / kunta. Mitä rahalla saisi? Mitä nykyinen kuntouttava päivätoiminta maksaa? Mitä maksaa, jos kuntouttava päivätoiminta siirtyy etäyhteyksiin? Monella eri tavalla toteutettu päivätoiminta loisi ikäihmisille mahdollisuuksia osallistua päivätoimintaan kaupungin eri osissa, se olisi saavutettavissa ja saatavilla. Osallistumisen kriteerit tulisi olla sellaiset, että mahdollisimman moni, esim. yksin asuva ja yksinäisyyttä kokeva, voisi osallistua. Toiminnan on oltava ikäihmisen hyvinvointia edistävää, jotta kotona asuminen voisi jatkua mahdollisimman pitkään. Myös omaishoitajien jaksamisesta on huolehdittava, on malli sitten mikä hyvänsä.

Tavoitteena on, että kuntouttava päivätoiminta jatkuu ilman katkosta syksystä 2025. Ikäihminen edellä.

6.2.2025

Kangasalan kaupungin vanhusneuvosto
pj. Tiina Leppänen